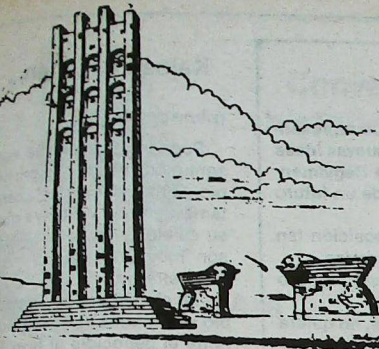

ULSUS SARDARABAD

BUENOS
AIRES
AÑO XIII
N° 451
Miércoles
19
de agosto
de
1987

FIEL EXPRESIÓN DEL PENSAR DEMOCRÁTICO LIBERAL DE LAS COLECTIVIDADES ARMENIAS DE SUDAMÉRICA
PRIMER PERIÓDICO ARMENIO DE SUDAMÉRICA IMPRESO EN SISTEMA OFFSET

EDITORIAL

Ruido, para nada

("Echmiadzin" mensual. Nos. 5-6, 1987)

1) Mediante un editorial fechado el 1° de enero de este año, hicimos una reflexión acerca de la necesidad de redactar un Reglamento de la Iglesia Armenia, con el propósito de dar a nuestros lectores suficientes explicaciones sobre este tema.

Ultimamente, con la recepción de los diarios que se editan en la Diáspora, advertimos que algunos de ellos no han interpretado como correspondía nuestras explicaciones, y muy especialmente el diario "Hairenik", del Partido Federación Revolucionaria Armenia, que se edita en los Estados Unidos.

Por eso, nos vemos obligados a dar nuevamente nuestras explicaciones.

2) Ante todo, es importante afirmar que hasta el momento no existe ningún bosquejo de Reglamento de la Iglesia Armenia. Existen solamente bocetos iniciales de un proyecto de reglamento, que durante el mes de setiembre de este año la Comisión respectiva seguirá elaborando y, cuando llegue a un resultado, someterá a juicio de S.S. Vazken I°, así como al Supremo Consejo Espiritual de la Iglesia Armenia, a fin de que ellos decidan. Si el Catolicós Vazken I° y el Consejo Supremo Espiritual aceptan estas sugerencias, dicho documento se enviará en carácter de boceto inicial para conocimiento de las Sedes Centrales y Diócesis, así como de los señores Obispos, para que todos ellos lo estudien y aporten su opinión.

Al recibir las opiniones y reflexiones de cada uno de los eclesiásticos antes mencionados, se preparará un proyecto final, el que será presentado en la máxima reunión de Obispos y Arzobispos, así como a los Jefes Civiles de las distintas Diócesis de la Iglesia Armenia. Finalmente, reunidas todas las sugerencias y opiniones, el Catolicós de todos los Armenios decidirá con respecto a dicho Reglamento.

3) El año pasado, cuando este Reglamento era solamente un proyecto S.S. Vazken I° envió el texto de dicho boceto al Catolicós de Cilicia con sede en Antillas (Libano), a fin de que lo estudiase y enviase sus representantes a la Sede de Echmiadzin con el propósito de discutir su texto.

Los representantes llegaron a Echmiadzin, pero no con disposición de discutir los términos de dicho Reglamento, sino para manifestar que NO ACEPTABAN LA REDACCION DE NINGUN REGLAMENTO, a la vez que rechazaron la idea de que hubiera ningún Reglamento de la Iglesia Armenia.

(continúa en pág. 2)

Kaleen Esperian: una Mimí armenia

- Miss Esperian?...

- Yes, I am!

Desde una habitación de hotel nos contesta una gran voz, amablemente; le solicitamos una entrevista y accede gustosa, sabiendo que somos armenios. Era el último día que podía atendernos. Luego comenzarían sus ensayos, largos, agotadores, ya que había llegado Luciano Pavarotti.

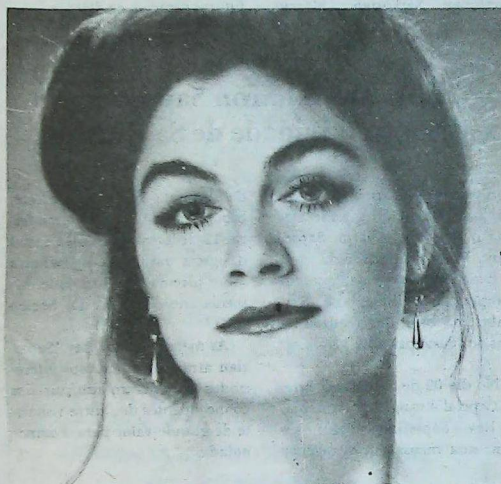
De quién hablamos? De Kaleen Esperian, partner de nada menos que el famoso cantante. Se presentaron el domingo pasado en el Teatro Colón donde esta joven cantante cuenta nada más que 27 años- interpretó a Mimí. Nos encontramos con Kaleen café de por medio; alzamos la vista, no exageramos, su cara de Madonna nos cautivó: ojos azules, cabello exuberante sobre los hombros, y un desborde de femineidad; su mirada melancólica ya, chispeante por momentos, pero siempre expresiva, nos anima.

Nos intriga y le preguntamos por su nombre; no es inglés, no es armenio.

Echa su abundante cabellera hacia atrás, en un gesto pensativo:

- Ah!... Yo debería llamarme Kalust, como mi abuelo, pero por una travesura de la Naturaleza nació mujer, y me llamaron al principio Kal, que luego se transformó en Kaleen. E, un nombre inventado por mi padre, Arthur, para satisfacer a mi abuelo, y también me bautizaron en una Iglesia armenia para complacerlo.

(continúa en pág. 2)

Dirigentes armenios fueron recibidos por el Presidente Alfonsín

Con el propósito de presentarle los saludos de la colectividad armenia residente en la Argentina, el jueves 13 entrevistaron al señor Presidente de la Nación, doctor Raúl R. Alfonsín, S.E. Monseñor Krikoris Pouniatian, Obispo de la Iglesia Apostólica Armenia, el señor Eduardo Seferian, Presidente de la Comisión Administrativa de la Iglesia Armenia, el señor Antranik Ekshian, Presidente de la filial Buenos Aires de la Unión General Armenia de Beneficencia, el señor Avedik Ismirlian, miembro de la Asociación Cultural Armenia y el Juez Nacional doctor León Arslanian.

El señor Presidente recibió de muy buen grado los saludos que se le presentaron, a la vez que reiteró su complacencia por la fructífera actividad que la colectividad armenia desarrolla en la Argentina en beneficio del país.

1947-ASOCIACIÓN CULTURAL TEKEYAN-1987
40° ANIVERSARIO

SAN PABLO

Professores e alunos do Externato José Bonifácio visitam a Mãe Pátria

Um grupo de alunos do Externato José Bonifácio - Escola Turian da Comunidade Armênia, liderado pela Professora Jeneise Beurkian, embarcou para a Mãe-Pátria no último dia 04 de agosto, terça-feira, a convite do Comitê de Relações Culturais com a Diáspora, a fim de participar de um estágio, juntamente com alunos e professores de outras escolas da diáspora, onde terão enriquecidos seus conhecimentos sobre a história antiga e contemporânea armênia, entre outras atividades.

Os alunos que integram o grupo são: Vartine Botchalian, Cláudia S Muradian, Luciene Kerimian Sarkissian, Márcio

Kumruian, Alessandro Chichmanian e Avedis Markossian.

Também encontra-se na Mãe-Pátria desde o dia 06 de agosto, o Padre Der Yesnig Guzelian, diretor do Externato José Bonifácio (Parte de armênio), onde participa de um programa pedagógico especial elaborado pelo Comitê para os diretores das escolas armênias da diáspora.

O Jornal Sardarabad cumprimenta o Conselho Educativo do Externato José Bonifácio, bem como o Conselho Central da Igreja Apostólica Armênia do Brasil, por poder estar presentes nesses eventos culturais tão importantes para a formação das futuras gerações da diáspora.

Rev. Dr. Aharon Sapsejian visita coletividade de São Paulo

A coletividade armênia de São Paulo acolheu com grande alegria o Rev. Dr. Aharon Sapsejian - Pastor Honorário da Igreja Evangélica Armênia, que em companhia de sua esposa, Sra. Izabel, na visita que realizou no mês de agosto passado.

No dia 09 de agosto, na Igreja Central Evangélica Armênia, o Rev. Sapsejian dirigiu aos fiéis uma mensagem evangélica

de profunda significação e celebrou a Santa Ceia. Na terça-feira, 11 de agosto, no salão social da igreja, proferiu uma palestra sobre o tema "A Realidade Armênia no Limiar do Século XXI".

As mensagens do Rev. Sapsejian atraíram numerosos interessados que vieram usufruir dos conhecimentos do ilustre visitante de grande valor para a armênia.

São Paulo:

Nascimento:

Gustavo Zaven Der Haroutiounian

Saluamos el advenimiento de Gustavo Zaven, nieto del Presidente de la filial

San Pablo de la U.G.A.B., don Zaven Der Haroutiounian, quien vino al mundo el 24 de julio pasado.

Falecimento

Ananias Kirbiylikian Neto

Ananias Kirbiylikian Neto, 33 anos de idade, faleceu em São Paulo, em 13 de julho passado.

Ele era vereador no município de Osasco, onde também destacava-se como figura atuante em atividades esportivas e sociais, sendo estimado por familiares e amigos que lamentam seu desaparecimento.

O Jornal Sardarabad solidariza-se com os familiares do vereador Ananias Kirbiylikian Neto neste doloroso transe.

Ruido, para nada

(viene de pág. 1)

4) Este temperamento sería razonable si los representantes de Antillas ofrecieran la discusión de nuevas ideas por ellos propuestas acerca del mencionado Reglamento, pero resulta inexplicable el rechazo total de un futuro reglamento.

No queremos pensar que detrás de esta posición tan negativa se escondan razones oscuras e infundadas.

Pensamos que los motivos que provocan este rechazo podrían ser:

a) La Sede de la Iglesia de Cilicia, de Antillas, no quiere aceptar la idea de tener que ajustarse a un Reglamento, razón por la cual está desviando la definición de la estructura de nuestra Iglesia, que tiene como Jefe Espiritual a S.S. Vazken I°, mientras que el Jefe de la Sede de Antillas es Catollicós de algunas sedes que corresponden a su jurisdicción.

Entre paréntesis, en el siglo 19 la misma Sede se negó a aceptar la Constitución Nacional del año 1863 preparada en Istanbul, por las mismas razones que mencionamos más arriba.

b) La Sede de Antillas se manifiesta contraria a que nuestra Iglesia tenga su Reglamento, tal vez por el temor de que con ello se definan sus campos de acción espiritual.

c) Los líderes de la Sede de Antillas están tratando de aplicar algunos párrafos de la Constitución Nacional del siglo pasado, a fin de consolidar la supremacía de civiles laicos en el gobierno de la vida eclesiástica y así limitar la autoridad de los eclesiásticos y, lo que es más, abrogar totalmente sus voces y decisiones.

En nuestra opinión, una situación así no sólo es contraria a las leyes y tradiciones de la Iglesia Armenia, sino que también es antidemocrática.

Si, es antidemocrático precisar iguales condiciones de jurisdicción entre eclesiásticos y civiles laicos, dentro de la Iglesia.

Los defensores de la Constitución Nacional del siglo pasado, con el pretexto de negar la supremacía del clérigo, de hecho están tratando de establecer DENTRO DE LA IGLESIA EL DOMINIO DE CIERTA FACCIÓN DE CIVILES.

Y, aún más, ellos están negando el derecho y obligación de los obispos de reunirse con el Catollicós para tratar los asuntos de la Iglesia y de la vida religiosa.

5) Tales son las razones que se esconden detrás de una serie de difamaciones contenidas en algunos órganos oficiales puestos a la defensa de la Constitución Nacional.

De otra manera, quien tenga la más mínima idea acerca de los derechos de la Iglesia no podrá aceptar, y menos

(continúa en pág. 8)

Kaleen Esperian...

(viene de pág. 1)

Podríamos decir que nos sentimos, desde un principio, hermanados con la cantante que nos visita, ya que su calidez y su sensibilidad son muy grandes. Es muy demostrativa!

- Mi abuelo era de un pueblo que miraba al Ararat. Durante el genocidio él tuvo la suerte de salvarse y cuando llegó a los Estados Unidos sufrió el desarraigo y se sintió un "ciudadano de segunda".

Tu sabes: nadie se lo dijo pero él lo percibió.

Se humedecen sus ojos.

- Nací en Memphis, perdí a mi padre cuando tenía sólo 11 meses.

Comentando sobre el Genocidio Armenio, reconociendo recientemente, nos dice que Estados Unidos está muy comprometido con Turquía, por la posición geográfica de esta. Y enlazando sus recuerdos, tan ricos a pesar de su juventud, nos dice:

- Mis tías cocinan como los dioses. Hacen un chorek sabrosísimo ¡Hmmm..! Sabes? Cuando puedo cocino algo armenio: pilav, sopa de pollo al limón! es sabrosísimo! Si tengo un poco más de tiempo hago sarmá...

Y hace un gesto pícaro como insinuando ¡es tan trabajoso!

Casada hace cuatro años y medio con un profesor de canto y regisseur, su mayor deseo es tener un hijo, pero reconoce que debe posponer sus ansias ya que está en un momento, hablando profesionalmente, excepcional de su carrera.

(continúa en pág. 8)

NOCHE DORADA '87

LA FIESTA MAS IMPORTANTE DEL AÑO

SABADO 3 DE OCTUBRE

22.00 HS.

Tarjetas Especiales para Jóvenes

SHERATON HOTEL

Unión General Armenia de Beneficencia

K R U N C H I

Conversaciones sobre la historia del pueblo armenio

POR EL PROFESOR RAFAEL ISHJANIAN
Traducido por Diana Dergarabedian

XXI Ara I y la unión de la Gran Armenia (primera parte)

Movses Jorenatzí escribió sobre dos reyes con el nombre de Ara, quienes son recordados en las escrituras cuneiformes con el nombre de Arkishdi. Según el "Padre de la Historia", Ara I, el Hermoso, fue un rey poderoso, muy recordado por los armenios; aunque -a veces- de modo legendario. Las inscripciones cuneiformes indican que Arkishdi o Arkishde I también fue muy poderoso, tal vez el más poderoso de los reyes armenios.

La raíz del nombre Ara es "Ar", mientras que "a" es una antigua terminación de una declinación armenia. La raíz de "Arkishdi" es también "Ar", "kishd" es una partícula, mientras que "i" o "e" es también la terminación. La raíz "Ar" deriva de "air", palabra que significa poderoso, hombre valeroso, en la antigua lengua armenia. Recordemos que de este vocablo derivan los nombres Alrarat y Ararat. Así, Arkishdi es una forma derivada de Ara, aparentemente originada por influencia del hurrita moderno.

Recordemos, una vez más, que Jorenatzí es un historiador del siglo V; es decir que vivió cerca de 1200 años después de Ara-Arkishdi. Se ha escrito mucho sobre los hechos ocurridos en ese milenio, pero la tradición oral ha modificado la historia de Jorenatzí y Mar Apas, transformando los acontecimientos. Así, Ara II se transformó en el hijo de Ara I, cuando en realidad, según las inscripciones cuneiformes, era su bisnieto.

Considerando que tanto en la tradición oral como en Jorenatzí hay resonancia de los verdaderos hechos, reconstruyendo la realidad a través de las inscripciones cuneiformes, podemos establecer que Ara I reinó entre el 786 y el 764 antes de Cristo, mientras que Shamiram vivió -como mucho- hasta el 782. Tal vez, hacia el final de su vida, su hijo, Atatnerari III, luchó contra Ara I. Las escrituras cuneiformes no dicen nada al respecto, pero destacan que Ara mantenía frecuentes enfrentamientos contra los asirios.

Shamshilu, el poderoso general en jefe asirio, luchó contra las fuerzas de Ara. Tal vez, la tradición popular cambió el nombre de Shamshilu por el de Shamiram, de modo que de ahí resultó que Ara luchó contra Shamiram.

En realidad, Ara I, el Hermoso, fue muy querido por el pueblo armenio; tal vez el más querido de los reyes del período del Reino Armenio del Ararat. Prueba de ello son los montes, valles y ciudades que -desde tiempos muy antiguos- recibieron su nombre. Por ejemplo, el monte Arakadz (antiguamente llamado Arakah, "kah": trono, de donde se deduce: "trono de Ara") o la montaña de Ara (cerca de Arakadz), Ardzni (Aran dznni); también llevaba su nombre el sexto mes del antiguo calendario armenio.

Es interesante ver que además se ha conservado el nombre de Shamiram en algunas ciudades y poblados, como en la ladera del Arakadz y al sur del lago Van. Hay también un monte "Shamiram". De manera que el pueblo ha enfrentado al nombre de su querido monarca el del símbolo de Asiria, Shamiram o Semiramis, conservando la tradición de que la reina asiria produjo obras importantes mientras estuvo en el reino de Haik.

Ara I, tras unir casi todos los reinos independientes armenios, creó -por primera vez- un reino unificado, con una extensión aproximada de 300.000 kilómetros cuadrados. Es por esto que quedó por siempre en la memoria popular y fue endiosado, como Haig y Aram.

(continuará)

U. G. A. B.

ARMENIA 1322 - BS. AS.

773-2820 y 772-2617

**APERTURA OFICIAL DEL
AUDITORIO "GULASSERIAN"
DEL COMPLEJO
"ALEX MANOOGIAN"
bajo la presidencia del
Sr. BERDJ SETRAKIAN
(Secretario de la Comisión Central de la
U.G.A.B. Mundial - EE.UU.)
Domingo 13 de Setiembre, 12.00 Hs.**

REGALELO A SUS AMIGOS!

LOS ARMENIOS

SIRARPI DER NERSESSIAN

"LOS ARMENIOS"
un libro de SIRARPI DER NERSESSIAN,
AFAMADA ESCRITORA FRANCESA,
(en idioma castellano)
Relata la Historia y la Cultura de Armenia
PIDALO EN SECRETARIA

Comisión de Damas Almuerzo y Charla

"Cómo llegar a los 100 años con vigor"
Expositor: Dr. Osvaldo Kerschen
Jueves 20 de Agosto, 12,30 hs.
en U.G.A.B. - ARMENIA 1322
772-2617 - 773-2820

Asesoría técnica de riesgos industriales
y contratación de seguros generales

Operamos hace más de 20 años con las mejores compañías del país

BONIFICACIONES Y REINTEGROS A LA COLECTIVIDAD
BME, MITRE 777 7° B. Capital T.E.: 49-1942/1886

"Los hilos mágicos de Federico"

Con este título, Felisa Kuyumdjian hablará sobre la magia de Federico García Lorca, en la Exposición que sobre los trabajos poéticos, pictóricos y dibujos del genial poeta español, se realiza en su homenaje en el Museo Nacional de Arte Decorativo, Av. del Libertador 1902, bajo los auspicios de la Secretaría de Cultura de la Nación y la Embajada de España.

En ese ámbito hablará Felisa, y sus palabras serán ilustradas: en danza, por Patricia Russo; recitando el Monólogo de Doña Rosita, Ana María Cabrera; en poesía, Máximo Paz. También actuará el Concertista de Guitarra Mauricio Agostini.

Este acto, que integra la serie de homenajes a García Lorca, se cumplirá el viernes 21 de agosto, a las 19 horas.

A ARMENIA CON LA U.G.A.B.

OPERADOR
RESPONSABLE

OTOÑO DORADO '87 EN EREVAN

Turismo de alto nivel cultural, histórico,
artístico y espiritual
AL ESTILO DE PARECORDZAGAN

Salida: 8 de octubre

Coordinadores: MARTIN KESKISKIAN y JUAN DIMIDJIAN

INFORMES:

U. G. A. B.

ARMENIA 1322 - BS. AS.

773-2820 y 772-2617

Sarmiento 552, 11º piso - 1041 Capital Federal

Tel. 394 0096 / 0420 / 0744 / 7520

Horario: 10 a 18 hs. D. y N. 10 a 14 y 18 a 20

Partido Armenagán

Actividades (Dos episodios)

VACHE GHAZARIAN

Traducido por DICRAN KAHVEDJIAN

El águila del Ararat se posó en el fútbol de oro argentino

Jorge Arzivian, del Centro de Estudios Armenios, entrega el "Águila del Ararat" al Club River Plate.

La fiesta del fútbol argentino, edición 1987, se festejó en esta ocasión en el Salón Toutoundjian, del Edificio Armenia, siendo el anfitrión la institución representativa de la colectividad, nuestro **Deportivo Armenio**. Con la conjunción del Centro de Periodistas de la A.F.A., la Cooperativa del Personal de la organización máxima del fútbol argentino y la misma A.F.A., se entregan año tras año los premios de los torneos de Primera D, C, B, Nacional B y A.

La Copa del Deportivo Armenio le fue entregada a su presidente Sr. Vahram Citcioglu, de manos del Sr. Hernán Ramazzotti, del CEPA; recibió una plaqueta el vicepresidente Sr. Norair Nakis, por su amistad, afecto y generosidad. Un trofeo especial se le entregó al Deportivo Armenio, de parte del CEPA y que fue recibido por Nisan Devacyan.

El acto fue animado por Antonio Carrizo quien, desechando otras ofertas, se comprometió a conducir este acto honorariamente, recibiendo como regalo sorpresa una camiseta con el número 10, con los colores del club de sus amores, Boca Juniors.

Finalmente, en nombre del Centro de Estudios Armenios, su director, el señor Jorge Arzivian hizo entrega de un trofeo especial, "El águila del Ararat" al Club River Plate, por sus logros internacionales, y que fue reci-

bido por el señor Carlos Weinberg, emotivo momento registrado en las imágenes que acompañan esta nota.

Antonio Carrizo explicó que el trofeo del "Águila del Ararat" se refiere al bíblico monte donde quedó anclada el Arca de Noé y, a su solicitud, Arzivian pronunció estas palabras alusivas. "Harkank kez, haghtagán ieridasartutiún" (Salve juventud victoriosa), con esta expresión de homenaje a esta triunfante juventud argentina manifestamos nuestra presencia esta noche para sostener, al mismo tiempo, que estamos profundamente comprometidos con vuestros triunfos, por que es el triunfo del género humano bajo todos sus aspectos.

El maestro Carrizo dijo por su parte que la "gran colectividad armenia, representada por el Centro de Estudios Armenios, mantiene viva, en cualquier rincón del planeta, una tradición y una cultura tan rica y tan antigua como cualquier tradición y cualquier cultura de la tierra"; para concluir diciendo que "las grandes tradiciones culturales armenias están vivas en la República Argentina".

Esta reunión multitudinaria, realizada el 13 de julio, fue transmitida por diversas emisoras radiales en directo y varios canales televisivos en diferido, en horarios variados.

Un asistente

A) Bautismo de sangre

A pesar de que los armenagán llevaban a cabo sus actividades con suma cautela y secreto, con el propósito de evitar enfrentamientos, inevitablemente habrían de tener choques casuales entre los grupos que viajaban de Van a las zonas persas y viceversa, y los policías turcos o grupos kurdos armados.

Uno de esos enfrentamientos, ocurrido en Mayo de 1889 (1) se convirtió en el bautismo de fuego del partido armenagán. Los héroes fueron Vartan (Alexander) Koloshian, Hovhannes Akribassian, (Taraghian) y Garabed Kulaksezian (Aganchadian) (2).

El primero de estos había nacido en Tiflis, cursó estudios durante un año en el Colegio Lazarian de Moscú, donde había sido expulsado por su carácter rebelde, y en 1883 había decidido dirigirse a Armenia Occidental estableciéndose provisoriamente en Armenia Persa. Había realizado algunos intentos literarios (de aliento patriótico) y escribía para el "Armenia".

En 1887, regresando nuevamente a Tiflis, forma allí una agrupación secreta. Posteriormente ingresa, en forma secreta, a Armenia Occidental y poniéndose al tanto de las condiciones del país, se dirige a Salmasta, donde se dedica a la función educativa.

Akribassian era un armenagán oriundo de Van. Habiendo sido su padre asesinado por los kurdos, gozó de la protección de Jrimian Hairik y después de concluir sus estudios viajó por las provincias armenias (talvez por recomendación del partido), y en 1888, trabando conocimiento con Koloshian en Van, vuelve a Salmasta en compañía de aquel, a continuar nuevamente con su función de maestro.

En la noche del 16 de mayo de 1889, tres jóvenes se ponen en camino rumbo a Armenia Occidental. Iban armados de fusiles y habían planeado organizar grupos guerrilleros, como preparación para la lucha decisiva, que en algún momento se iniciaría contra los turcos.

En el camino que conduce a Van, en el desfiladero denominado Chuj Gueduk, se enfrentan accidentalmente con unos policías turcos, quienes, sospechando de los tres hombres armados, comienzan a tirotearlos. Parece que Kulaksizian desaparece apenas iniciado el enfrentamiento pero Vartan y Hovhannes, tomando posiciones, resisten prolongadamente y caen heroicamente.

El episodio tuvo, en su momento, gran resonancia, sobre todo a raíz del descubrimiento, por parte de las autoridades turcas, de algunos documentos que portaban los héroes caldos, y que hacían sospechar acerca de la existencia de una extensa organización secreta.

La juventud de las regiones armenias se siente conmovida por este derramamiento de sangre. Muchos desean seguir el ejemplo de los dos mártires. Este asesinato es para los jóvenes un verdadero reto para lanzarse a la lucha revolucionaria. (3)

(1) - Algunas fuentes, erróneamente, señalan los años 1887 y 1888 como la fecha del enfrentamiento.

(2) - Las informaciones acerca de los mencionados fueron obtenidas de la citada obra de John Guiragossian (pág. 210-217), del libro "Los revolucionarios", de S. Nirvanian, publicado en 1905 en Ginebra, y del libro de Louis Nalbandian, "El movimiento revolucionario armenio", publicado en 1967 en California, en su capítulo dedicado a los armenagán.

(3) - A. Egarian, obra citada, pág. 7, Vahan Papazian, en el tomo I de su libro "Mis memorias", (pág. 132), escribe que esa batalla era una señal y los elementos jóvenes, a partir de ese momento, comenzaron a armarse en forma febril. Y Ardag Tarpinian, en su ya señalada memoria (pág. 123), subraya que, el sacrificio de los dos héroes abrió una nueva y real perspectiva ante la juventud armenagán, cuyos sacrificios reconocidos hasta ese momento, no iban más allá de la cárcel y el destierro.

(continuará)

Filmarán la vida del General Antranik

En los estudios Armenfilm, se firmó el 17 de julio pasado un convenio entre los estudios "Sovinfilm" de la República Armenia y el "IBCC" de U.S.A., según el cual se rodará la película "Antranik" basada en la novela histórica homónima del prestigioso novelista Seró Janzadian.

Edmond Keosseyan será el director de la producción, quien próximamente visitará las colectividades armenias del continente americano a fin de informarles y darles detalles de este nuevo filme.

Los protagonistas serán artistas renombrados de la Madre Patria y de la Diáspora.

300 años luz...?

En nuestra nota "Sabía Usted?... aparecida en la página 5 de nuestra edición anterior y referida a la galaxia "Markarian 348", donde dice que su distancia es 300 años de la Tierra, debe leerse 300 millones de años.

Lutufyan Hnos. S.A.

Fábrica de pañuelos y toallas
Estamperías
y tintorerías de hilados

Larrea 738

Francia 275

San Martín (Pcia. de Bs. As.)

Cap. Fed.

MEDICOS

Dr. Roberto Djebalian
Especialista en Cardiología
M.P. 5040 - 9 de Julio 573
CORDOBA

-PROFESIONALES-

CONTABILIDAD IMPOSITIVA

Dr. Ricardo Delanian
Estudio Contable Impositivo
Contador Público U.N.C.
Entre Ríos 263 !º 4
T.E.: 3-1141 - CORDOBA

ABOGADOS

Dr. Juan Carlos Merdianin
Abogado
Rondeau 578 T.E.: 051 45215
CORDOBA

Reconocimiento del Genocidio

Resolución del Parlamento Europeo

Comunicado de la A.I.A.

La Asamblea Interinstitucional Armenia considera que la decisión del Parlamento Europeo relativa al genocidio (Sesión Plenaria del 18/6/87), constituye un significativo y profundo avance en cuanto determina: a) tipificar como delito internacional de genocidio la masacre cometida por el Imperio Otomano contra el pueblo armenio en los "...dolorosos sucesos ocurridos entre 1915 y 1917..."; b) requerir al Consejo de Ministros la obtención del estado turco el reconocimiento del crimen de lesa humanidad; c) disponer la defensa del patrimonio cultural armenio existente en los territorios usurpados por Turquía; d) enmarcar el hecho genocida dentro de los crímenes de igual naturaleza que padecieron otros pueblos durante el siglo XX.

Tanto la parte dispositiva de la resolución comentada como los antecedentes considerados, y nuestra propia experiencia, nos inducen a destacar:

- La tarea esclarecedora desarrollada por parte de distintos sectores de la armenidad tendiente a revertir y rectificar el criterio equivocado de la Comisión Política del Parlamento Europeo sustentado en el dictamen producido el 25 de Febrero del año en curso, que no calificaba como genocidio el exterminio planificado del pueblo armenio.

- En tal sentido, señalamos como expresión global y abarcadora de las distintas

corrientes armenias de opinión la gestión efectuada por S.S. Vazken 1°. En efecto, el Catolicós de todos los armenios, en nota dirigida al Presidente del Parlamento Europeo, Lord Plumb de Colleshill, el 12 de mayo de 1987, manifestaba, entre otros conceptos, que "...lo que fue perpetrado en los años 1915/16 configuraba un real genocidio y no simplemente una injusticia", calificación ésta imprecisa y ambigua establecida en el Art. 5° del dictamen de la Comisión Política del Parlamento producido con fecha 25 de febrero de 1987 en Bruselas. Asimismo, S.S. advertía acertadamente a Lord Plumb que para una solución de la Causa del pueblo armenio consideraba inapropiadas las referencias infundadas y pretendidamente descalificantes respecto a la vida social en la República Soviética Socialista de Armenia, resaltando al mismo tiempo el desarrollo floreciente de ésta.

- En esa línea de pensamiento, trazada por S.S. en la ocasión mencionada, se inscribe nuestro accionar, tal como se refleja en el comunicado que emitieramos el 23 de Marzo de 1987 y en la nota de igual fecha remitida a los parlamentarios europeos. Así la A.I.A. enjuiciaba severamente el criterio predominante en la Comisión Política, deslindaba responsabilidades vinculadas con la promoción de ese pronunciamiento, y alertaba a los parlamentarios sosteniendo que: "Desconocer la realidad del genocidio, tal como lo ha hecho la Comisión Política, es falsear la

Historia, es privar al pueblo armenio de una reivindicación de profundo contenido ético y, lo que es peor, es a-lentar a futuros potenciales genocidas ofreciéndoles este ejemplo histórico de impunidad ya invocado y utilizado por Hitler en 1939."

- Actuando del modo indicado, la A.I.A. no hizo otra cosa que reiterar las concepciones que le dieran origen fehacientemente confirmadas en la práctica y desprovistas de abstractos ideologismos.

- Afirmamos, una vez más, que sólo los reclamos y requerimientos formulados con claridad, referidos a hechos concretos, insertos en la realidad de cada etapa histórica, sin colisiones entre sus propulsores, y en consecuencia con los anhelos y propuestas de la Madre Patria, serán susceptibles de prosperar ante los distintos organismos e instancias competentes de la Comunidad Internacional.

- Teniendo en cuenta que la resolución del Parlamento Europeo hace referencia a la imposibilidad de los armenios a efectuar reclamos futuros fundados en el genocidio, la A.I.A. rechaza enérgicamente tal concepto, toda vez que las justas exigencias que los armenios puedan formular a Turquía están regidas por los tratados internacionales sobre el genocidio, la imprescriptibilidad de este delito, y por las normas estatutadas por el Derecho Internacional General.

Gregorio Hairabedian
Presidente

Haig Shahinian
Secretario

Tribunal Público

Primera masacre de armenios

A nuestro requerimiento a los lectores solicitando su opinión acerca del Genocidio de armenios, responde el señor Jorge Vaneskeheian con la carta que aquí publicamos.

Durante el mes de febrero de este año se cumplen 92 años de la Primera Masacre de los turcos contra los armenios. Abdul Hamid en el año 1876 tomó en sus manos el Trono del Imperio Otomano, se trataba de un personaje corrompido y perverso, un villano de fábula y un tirano. Este camicero necesitaba una víctima propiciatoria y los armenios estaban a su alcance. Según sus propias directivas eran gíraus -infieles- y dada la prosperidad que habían adquirido por ser más ambiciosos y mucho más industriales, excitaban la envidia y las bajas pasiones.

Además los turcos eran guerreros por naturaleza mientras que los armenios, reconocidos por todos como un pueblo laborioso y progresista. Fue precisamente en el año 1879 que el Sultán Abdul Hamid dijo la frase por la cual entró en la historia negra de la Humanidad: "La forma de librarse de la cuestión armenia es librar-se de los armenios". Para llevar a cabo su siniestro plan, en primer término se valió de sus leales kurdos mahometanos que, en tres días, pasaron a cuchillo a los habitantes de varios pueblos armenios a fin de dar a esos cristianos una lección".

Al cuarto día envió un ejército de fuerzas regulares que despacharon, en un so-

lo día, a 500 armenios. El comienzo de estas matanzas se produjo en el año 1895.

El Sultán prometió a los kurdos todo el botín que pudieran sacar a sus víctimas, este incentivo trajo como consecuencia la matanza de 80.000 armenios y 15.000 búlgaros en sólo dos meses. Ante el Carlz que tomaban los acontecimientos, Francia, Gran Bretaña y Rusia, pidieron al Sultán respeto por los armenios, éste respondió con mentiras diciendo que se trataba de problemas de minorías, habiéndose demostrado que toda la masacre fue organizada desde el Gobierno Otomano.

Solamente en Constantinopla había cerca de 400.000 armenios antes de que la más desenfrenada crueldad aniquilase a 200.000, y el resto se dispersó a duras penas en las aldeas vecinas. A los armenios se les daba la orden de estar listos, posteriormente registraban sus casas y a los que encontraban escondidos se los fusilaba en el acto. A toda la población se la agrupaba en la plaza principal de cada pueblo, a los hombres se los llevaba a la cárcel y se los fusilaba sin contemplaciones, al resto se los conducía a cierritos "campamentos"; este trabajo sucio era efectuado por kurdos y "chetes" o sea ex criminales y asesinos liberados para ese fin, dirigidos y supervisados por el ejército regular del Estado Otomano.

Jorge Vaneskeheian
Canalejas 1383 - Bs. As.
L.E. 4129480

Señor Empresario:

En el silencio y la penumbra, el enemigo trabaja contra nosotros. Piense y haga pensar. Difunda "Turquía Estado Genocida" de Pascual Ohanian. Reservas al: 795-7063.

Merceril S.A.

Larrea 237. Capital

T.E.: 48-9343

Moda Infantil-Juvenil
Nueva Colección "Damas"
Joggings • Buzos • Vestidos

de Kaloghlian Hnos.

Cucha Cucha 1770

(1416) Capital

T.E.: 58-6811

anushik

TEXTIL CENTER

DE GASE LUX S.R.L.

Fabricación y ventas de telas laminadas • Sedas
Dibujos y diseños propios • Pailletes • Sedas naturales
Gran variedad de lurex lisos y estampados

Lavalle 2437
T.E.: 982-9118

Alsina 1291. Capital
T.E.: 38-6596

UNIFORMES COLEGALES

BLAZERS
PANTALONES
JUMPERS
765-5293

Los Ceibos 63 BOULOGNE

Dr.

Luis H. Vertanessian

Escribano

Tucumán 1455 7° F

T.E.: 45-2649

La situación económica de Armenia

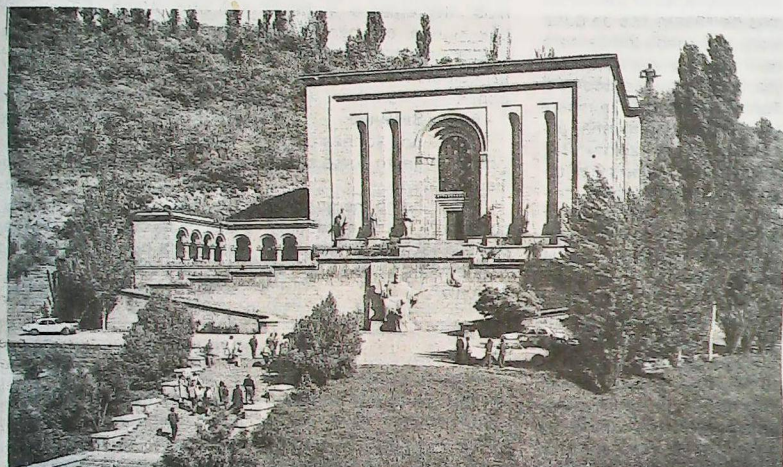
La Dirección Central de Estadística de la República de Armenia emitió su informe acerca de los resultados del Plan de Desarrollo Económico y Social de la República durante los 3 primeros meses de este año. Según dicho informe, la industria alcanzó el nivel de crecimiento planeado, mientras

que la productividad del trabajo aumentó en un 2,6 % y la renta nacional en casi un 4 %. En cuanto al salario medio de los obreros en un 1,5 %, mientras que la remuneración de trabajo de los koljosianos subió el 4 %. Los pagos de fondos socia-

les ascendieron a 36 millones de rublos.

Se notan insuficiencias en el campo de la construcción, comercio y protección del medio ambiente.

También aumentó la población de Armenia que, al 1° de julio pasado, había alcanzado la cantidad de 3.434.000 personas.

Matenadaran (Erevan), donde se conservan los antiguos manuscritos armenios.

Escuela moderna en Abovian

Ochocientos escolares recibirán instrucción en la moderna escuela construida en el pueblo de Kegashen en la región de Abovian, la que ya está en condiciones de comenzar los cursos a partir

del 1° de setiembre próximo. Además de las diferentes aulas para la enseñanza de las distintas materias, el establecimiento cuenta con campo de deportes, piscina, comedor y sala de reuniones.

Existente en Armenia un plan unificado de modernización que permitirá la construcción de nuevas escuelas así como la reparación de las existentes.

Galardones para un joven tenista armenio

Samuel Vardanian, estudiante de Erevan de 17 años de edad, fue galardonado con dos medallas de oro y una de bronce en el reciente torneo de tenis de mesa rea-

lizado en Europa.

Hace dos años, Vardanian ganó el torneo de participantes más jóvenes. Su entrenador es Yuri Gazarian, quien diez años atrás formó

un equipo de escolares, muchos de los cuales se convirtieron en maestros de la raqueta pequeña y fueron seleccionados para participar en torneos y campeonatos.

Concurso de cineastas aficionados

En el Concurso para Cineastas Aficionados celebrado en Armenia han competido más de cuarenta películas, de entre las cuales las mejores habrán de participar en el Festival de Moscú a realizarse en el próximo otoño.

Entre los filmes presentados se destaca, en particular el documental titulado "La Cara de Piedra", del Ingeniero erevanés Agasi Gastian, referido al difícil y minucioso trabajo de los cinceladores.

Asimismo, la película "Per Zh Zh", del aficionado de Le-

nakan Artashes Arakelian pone de manifiesto la falta de atención y bondad en las relaciones humanas, mientras que "La marcha del pensamiento", una película que se refiere a la destrucción de la personalidad por el vicio del alcoholismo, fue filmada por la socióloga Karine Aivassian.

Corresponde señalar que en las distintas ciudades y regiones de Armenia funcionan más de 30 centros de aficionados al cine, los que unen a centenares de entusiastas de todas las clases sociales.

Festival del cine mexicano en Erevan

El cine mexicano está realizando, en Erevan, una muestra de su producción cinematográfica, la que comenzó con la película "Lo principal es vivir", del Direc-

tor Luis Alcorisa. El nivel de la película es ponderable, lo mismo que el trabajo de sus artistas, habiendo merecido el comentario favorable tanto de la crítica como del público participante.

= PROFESIONALES =

MEDICOS

Dr. Sarkis Balassanian
Jefe División Cardiología
Hosp. J. Pirovano
(Electrocardiograma Ergometría - Holter - Ecocardiografía)
Callao 531 - 1° C - T.E.: 40-7589

Dr. Jorge L. Balassanian
Médico Unidad Coronaria
Hosp. J. Pirovano
(Ecocardiografía)
Urgencias: T.E.: 701-6137

Dr. Teodoro Yacoubian
Cirugía Plástica • Estética y Reparadora
Jefe de Trabajos Prácticos de Cirugía de la Univ. del Salvador
H. Yrigoyen 700 - Martínez - T.E.: 798-6237
Esmeralda 977 7° 15-Cap.-T.E.: 312-4508-Partic. 771-9003

DANIEL E. BALASSANIAN
Traumatología y Ortopedia - Artrosis - Artritis - Reumatismo
Cons. Callao 531 - 1° C
T.E.: 40-7589

URGENCIAS
T.E.: 784-0701

Dr. Nicolás HERMES
CIRUGIA GENERAL
Ex-jefe Area Quirúrgica del Hospital Fernández
Pasadizo 854 3° B - Solicitar turno al 783-0711

Dr. Ricardo Luis HERMES
ENDOCRINOLOGIA
Dra. Marcela Castelli de HERMES
PSIQUIATRIA

DENTISTAS

Dr. Pedro Balassanian
Lun. miér. vier. de 15,30 a 20,00
TARJETA "VISA"
Corrientes 2221 2° "C"
T.E.: 47-1443

Dr. Daniel Vaneskeheian
Odontólogo
Lun. y miér. 17,00 a 20,00 hs
Virrey Loreto 2446 3° B
T.E.: 782-3976 / 35-6530

ESCRIBANOS

Dr. Arturo Balassanian
Escribano
Florida 716 2° K
T.E. 392-2768/3065
Lun. a Vier. de 10:00 a 18:00

Gregorio Hairabedian
Escribano
Av. Roque S. Peña 570
Piso 3° - T.E.: 33-5761

WARNES 999. CAPITAL
Esq. Av. Juan B. Justo
T.E.: 855-0582

Accesorios para el automotor
Venta y colocación en el auto
Audio - faros - bocinas - aire acondicionado

cristales tonalizados - techos panorámicos - polarizado de cristales -
Sábados: abierto hasta las 13.00

Temas Médicos

Infarto de miocardio

¿Qué es la angina de pecho y el infarto de miocardio?

Dr. Jorge Luis Balassanian, Cardiólogo de Unidad de Cuidados Intensivos Coronarios

El corazón es el motor de un sistema hidráulico denominado aparato circulatorio. *Este, además, está constituido por conductos arteriales y venosos de calibre variable, llenos del componente líquido, llamado sangre. La función del corazón es hacer circular la sangre en este sistema cerrado, para que ella provea a los tejidos celulares de todos los órganos sustancias nutritivas y oxígeno, vitales para el mantenimiento normal de la vida.

El corazón sano es en verdad un pequeño milagro viviente en lo que a capacidad técnica se refiere. En efecto, el músculo cardíaco, en cada una de sus contracciones o latidos, expulsa de su cavidad ventricular hacia las arterias del organismo 70 cm³ de sangre aproximadamente; si se recuerda que en una persona en reposo la frecuencia de latidos cardíacos es alrededor de 70 por minuto, en este lapso el corazón bombea 5 litros (volumen minuto) de sangre a través de los vasos en circulación continua, que al cabo de las 24 horas del día representa la enorme cantidad de 7000 litros, aproximadamente. Para realizar eficientemente esta asombrosa labor día a día, años tras año, a lo largo de decenios, el corazón, al igual que otros órganos, exige estar suficientemente provisto de oxígeno y elementos nutritivos suministradores de energía. Normalmente el aporte al corazón de estos elementos vitales se hace por las tres arterias coronarias y su red de colaterales más finas, a través de las cuales la sangre llega a todas las zonas del músculo cardíaco. La disminución del suministro de sangre al corazón ocasiona a éste un serio deterioro de su capacidad de trabajo. La causa más frecuente del déficit de irrigación cardíaca es la o-

clusión o cierre de la luz de una de las arterias coronarias o alguna de sus ramas, debido a un acentuado proceso de arterioesclerosis producido en ella. Las placas de aterosclerosis, lenta y progresivamente determina en un principio una obstrucción parcial que dificulta la normal circulación de la sangre por dicha arteria; llegada esta obstrucción a un nivel crítico, este hecho se manifiesta en el paciente por angina de pecho, es decir, el enfermo refiere dolor opresivo en el medio del pecho que aparece al esfuerzo físico (caminar ligero, estados emotivos, correr, durante el acto sexual, después de una comida copiosa, etc.). El dolor a menudo se irradia al brazo izquierdo, otras veces al cuello y/o espalda; a este estado se lo denomina "Cardiopatía Isquémica o Coronaria Crónica". El electrocardiograma en reposo o bien el de esfuerzo (Ergometría), son los métodos más sencillos para detectar la cardiopatía isquémica crónica. Para precisar mejor el diagnóstico, muchas veces hay que recurrir a métodos más complejos como son el estudio con isótopos radiactivos (talio o tecnecio) y/o la cinecoronariografía.

El paciente con angina de pecho, con o sin alteraciones electrocardiográficas, debe recurrir al cardiólogo para el tratamiento adecuado del dolor y prevención de infarto en el futuro inmediato. En efecto, en un buen porcentaje de personas con manifestación de dolor de pecho al esfuerzo, en un lapso que no se puede determinar, la oclusión parcial que

tenía una de las arterias coronarias en forma brusca se hace total, por "trombosis o coágulo" que cierra completamente la luz de la arteria. Cuando esto se produce, la circulación sanguínea se detiene en la arteria afectada y la consecuencia inmediata es la "necrosis o infarto", es decir la muerte del músculo (miocardio) de la zona del corazón correspondiente a la irrigación de la arteria totalmente ocluida. En estas circunstancias el enfermo, aún estando en reposo, acusa intenso dolor opresivo, desgarrante, en el pecho, de más de 15 minutos de duración, que puede irradiarse a no al cuello, espalda, brazos, etc., generalmente acompañado de sensación inminente de muerte, angustia, ansiedad, transpiración fría, etc.. Esta situación exige urgente consulta con el cardiólogo y su internación en una Unidad de Cuidados Intensivos Coronarios. Es aquí donde mediante el monitoreo electrocardiográfico permanente, el nivel del aumento de las enzimas cardíacas, la presencia de arritmias y la existencia o no de shock cardiogénico, darán la pauta de la gravedad del infarto, su pronóstico y el tratamiento inmediato a seguir.

Cabe destacar que no siempre los pacientes con cardiopatía isquémica crónica tienen angina de pecho, como asimismo existen infartos graves silenciosos (sin dolor de pecho). En estos casos no es infrecuente que la enfermedad coronaria silente o asintomática se manifieste por falta de aire, arritmias, edema agudo de pulmón y/o muerte súbita.

(continuará)

Kaleen Esperian...

(viene de pág. 2)

Todo comenzó cuando Luciano Pavarotti la eligió en Filadelfia como solista ganadora en el concurso que lleva el nombre de "El tenor del siglo".

La ponemos al tanto, someramente, de la situación de la colectividad nuestra en la Argentina, y se asombra que tengamos tantos colegios de enseñanza del idioma armenio.

Me siento avergonzada de no saber el idioma de mi padre, pero no había escuelas armenias cerca de casa. Se debe mantener la identidad, y un medio es la lengua.

Le recordamos que el Premio Pulitzer, William Saroyan, hablaba de los armenios alegremente y decía que donde estaban reunidos, allí estaba Armenia. Feliz, con expresión gozosa, apunta:

- Amo a Saroyan!

Y lanza una sonrisa cálida y hace un gesto como si quisiera abrazarlo.

- Sabes como me gustaría conocer la Patria ancestral? De todo eso que oí hablar...?

- Conoces alguna canción armenia?

El rostro de Kaleen se ensombrece...

- Sólo sé dos que aprendí por fonética... Las únicas que sé, gracias a mi tía que me las hizo escuchar con un grabador. "Anush Karun" es una de ellas, de la otra no recuerdo el nombre.

Te gustaría viajar?

La hermosa soprano se resigna, moviendo los hombros.

- No tengo tiempo de visitar museos, pasear, pero trato de relacionarme. Tu sabes, por la gente que conoces un país; trato de adaptarme, me siento ciudadana del mundo. Por lo poco que vi, pienso que los argentinos no sonríen tanto.

Brincan los temas de uno al otro. Alaba el Teatro Colón y piensa que acá se trabaja bien; está segura del éxito de "La Bohème".

Y no falta la referencia al ser humano que es Luciano Pavarotti.

- Es una persona excepcional; sencillo, infunde seguridad. Con él aprendo mucho cada día; estoy muy reconocida por la oportunidad que me ha dado.

(continúa en pág. 16)

Ruido, para nada

(viene de pág. 2)

aplicar en la vida religiosa, una ley que no tiene validez jurídicamente ni en la realidad y que no representa ninguna actualidad, ni en Armenia ni en la Diáspora.

6) Si algunos pueden decir que los ruidos de estos diarios son para establecer democracia en el gobierno de la Iglesia, les contestamos que estos principios democráticos hace muchos años que están establecidos y en funcionamiento en todos los estamentos dentro del seno de la Iglesia Armenia, en el nivel de colectividades y diócesis, y que ellos son aplicados en el trabajo mancomunado de civiles y eclesásticos, sin poner límites de voz y voto entre ellos.

7) Sin embargo, existen editores que, sin conocer en profundidad los principios y derechos eclesásticos, y sin tener siquiera alguna experiencia, hacen ruido buscando una finalidad que nada tiene que ver con la Iglesia. Ellos cierran los ojos a los problemas actuales de la Iglesia Armenia.

Los ataques contra la idea de establecer un Reglamento de la Iglesia son, simplemente: Ruido... para nada.

Para las cuatro estaciones
y todas las edades

Lanas "Hetiesia"

FABRICA DE CINTURONES

JOSE ABDIAN

M. J. CAMPOS 3835/39

Valentin Alsina

T.E.: 208-0936

SURFING

SRL.

Telas de pluch-jersey-pliqué-
ribb-morley-toalla-etc.

Ropa interior Varielean
Ropa deportiva Cameron

Lavalle 2486 - Larrea 377

T.E.: 47-7390

Pueyrredon 358 (1032) Capital

T.E.: 47-1381

Koulaksizian Hnos. S.A.

Fábrica de tejidos

Lima 3560. Caseros. T.E.: 750-4632/3501

H. Yrigoyen 1426

T.E.: 795-3836/8838

Florida

Vicente López

ՎԱՍՆ ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆԻ

ԱՂՄՈՒԿ ՎԱՍՆ ՈՉԵՉԻ

1. Սոյն թուի Յուճուարի խմբագրականով անդրադարձել էինք մեր եկեղեցին կազմակերպել մի կանոնադրություններ օժտուելու հարցին, որոշ տունները եւ խորհրդ անդրադարձելով մեր ընթերցողներին, յայն րոնեմաղով, որ դրանք ըստարար չափով լուսարձան կը լինենք բոլոր նրանց, ովքեր հետաքրքրուում են մնաւ հարցերով:

Վերջերս արտասահմանից ստանալով որոշ հայ թերթեր, մի անգամ եւս հաստատեցինք, սակայն, թէ Մայր Աթոռին եւ մեր խմբագրութեան բոլոր լուսարձանները ոմանք ոչ ուղիղ կերպով են մեկնարարում, յատկապէս Միացեալ Նահանգներում հրատարակուող «Հայրենիք» կուսակցական օրաթերթը:

Որով, անհրաժեշտ ենք գտնում մի անգամ եւս անդրադառնալ վերոյիշեալ հարցին:

2. Նախ եւ առաջ անհրաժեշտ է հաստատել, թէ աւ ասոր, գոյթներն չունին ո՛չ մի եկեղեցական կանոնադրութեան նախագիծ:

Մի կանոնադրութեան նախագիծն ճախնական ուրուագիծն է, որ իրեն փորձ խմբագրուել է Կանոնադրութեան Յանձնաժողովի կողմից, որն այս տարի աշնանը, հասանաբար, պիտի շարունակի իր աշխատանքը եւ, եթէ յանգի որոշ քաւարար արդիւնքի, այն պիտի ներկայացուի Վեհափառ Հայրապետին եւ Գերագոյն Հոգեւոր Խորհրդին ի գիտութիւն եւ ի սնորհիմն:

Եթէ Վեհափառ Հայրապետը եւ Գերագոյն Հոգեւոր Խորհրդը չարձար գտնեն, այդ փաստաթուղթը որպէս նախնական նախագիծ, հասանաբար աւաքուի Հայ Եկեղեցու Նոտիարպետական Աթոռներին, թեմերին ու եպիսկոպոսներին ի գիտութիւն եւ ի թմարկում:

Նոտիարպետական Աթոռների գահակալների եւ թեմերի կարծիքներն ու առաջարկութիւններն ստանալուց յետոյ, հասանական է, որ կազմուի վերջնական մի նախագիծ եւ ներկայացուի եպիսկոպոսաց Ժողովին ու եկեղեցական-ազգային վերին մարմիններին, ի թմարկումին, որից յետոյ այն կը ներկայացուի Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին ի կանոնական հաստատում:

8. Ահա այս կեցողութեան մէջ է որ, երբ դեռեալ միայն նախնական մի նախագիծ էր մշակուել, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը անցեալ տարի հրաւեր ուղարկեց Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան, որ իր ներկայացուցիչները աւաքի, որպէսզի նրանց հետ խորհրդակցաբար Մայր Աթոռում քննարկուի կանոնադրութեան մի նախագիծ մշակելու հարցը:

Կիլիկեան Աթոռի ներկայացուցիչները եկան, սակայն, ո՛չ թէ խօսքի մտելու եւ խորհրդակցելու, այլ պարզապէս մերժելու կանոնադրութիւն ունենալու գաղափարը:

4. Հասկնալի կը լինէր, եթէ Կիլիկեան Աթոռի ներկայացուցիչները կանոնադրութեան մասին իրենց Աթոռի առաջարկութեանը ներկայացնէին, սակայն, ճիւղական մնաց ինչն ո՛ր նրանք ըսկիւրից ենք քաջարձակ օտարական վերաբերմունք ճշդեցին: Միշտս ենք այստեղ մեր համոզումը յայտնել, թէ այդ խտական դիրքաւորման տակ ինչ-որ թաքուն, չխտտովանումս պատճառներ կան:

Հակումս ենք մտածելու, թէ այդ պատճառները կարող են լինել հետեւեալները՝

ա. Կիլիկեան Աթոռը մերժում է եկեղեցական կանոնադրութիւն ունենալու գաղափարը, որովհետեւ խտափում է մեր եկեղեցու նւիրապետական կառոյցը քանձանելուց, որի ազդեցում է հանդիսանում Սուրբ Էջմիածնի Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսական Աթոռը, Կիլիկեան Աթոռի գահակալը լինելով միայն իր Աթոռի գլուխը, Կաթողիկոսական իրաւասութիւններով իր օրինական թեմերի մէջ:

Եւ ինչքան այստեղ, որ հիմնականում մնաւ պատճառով է, որ անցեալ դարում, ճոյն Կիլիկեան Աթոռը մերժել էր ճանաչում տալ եւ ընտելում Կ. Պոլսի «Ազգային Սահմանադրութիւնը»:

բ. Կիլիկեան Աթոռը դէժ է, որ մեր եկեղեցին օժտուի մի կանոնադրութեամբ, որովհետեւ ուզու է խտափել իր Աթոռի կանոնական եւ աշխարհագրական իրաւասութեանց սահմանների ճշդումից:

գ. Կիլիկեան Աթոռի ղեկավարութիւնը փորձում է կաշուել «Ազգային Սահմանադրութեան» մի քանի յօդուածներին, որպէսզի եկեղեցական կեանքի ղեկավարման մէջ հաստատուի աշխարհական դասի գերիշխանութիւնը, սահմանափակելով հոգեւոր դասի կանոնական իշխանութիւնը եւ գրեթէ ամբողջապէս խափանելու նրա ձայնի ու խօսքի իրաւունքը: Մեր կարծիքով, մնաւ դրոշմին ո՛չ միայն հակառակ է եկեղեցական կանոններին ու աւանդութեանց, այլ նաեւ հակաժողովրդավարական է: Այդ, հակաժողովրդավարական է՝ եկեղեցուց ներս հոգեւորականների եւ աշխարհականների համար ճշդել իրաւասութեանց ոչ հաստատ պայմաններ:

(Շար.ը էջ 15)

ՀԻՄՆԱՐԱՐ ՌԻՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐՇԱԿ ԶՕՊԱՆԵԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

Արշակ Զօպանեանի մասին հանգամանակի, աւարկալական մի աշխատութեան աւարկալութիւնը վաղուց ի վեր անհրաժեշտութիւն էր գործնական-կիրառական եւ, մանաւանդ, բարոյական տեսակէտից:

Նրա վաստակն արժեքաւորող հատ ու կենն յօրնածներն ու յարակից անդրադարձումները, Երկերի ու Նամականո հրատարակումը որքան ի կարեւոր, չէին կարող հասկնել ամբողջական պատկերացում տալու Զօպանեանի մնաւ բազմաաւանդ մշտաւարականի ու քեղմատր գործիչ մասին:

Եւ անհ Կարլէն Դալլաքեանի աշխատութիւնը (Արշակ Զօպանեան. Կեննքն ու գործը, Երեւան, «Սովետական գրող» հրատ., 1987 թ.) գալիս է լրացնելու այդ բացը: Անգլարան կարելի է աւել, որ այս գիրքը իւրատեսակ յուշարձան է մի մարդու, որի կեննքը համակ նուիրում էր հայրենիքին:

Հետազօտողին հարկ է եղել կատարելու քաննակի, գրականագէտի եւ պատմաբանի աշխատարար մի գործ, ի մի բերելու այն ծովածակալ ու տարա-իւտ միտք, որ աւանում է Զօպանեանի հետ, որովհետեւ գրել նրա մասին, ճշանակում է ծայրէջծայր անցնել բովանդակայն միջշակոյթի անդաւանումով, հայ ժողովրդի նորագոյն պատմութեան քաղաղիկներով, աւրնշուղէ քաղաքակրթութեան պատմութեան կարեւոր անցքերին: Եւ ի դէմս ընթերցողի տեսքին դրումս պատկաւելի այս հատորի, արդիւնաւորում ենք տեսնում գրականագէտի տեսակէտ ու անձանքի պրպտումները:

Հետազօտութիւնը, որ բաղկացած է 23 գլուխներով, կառուցում է թեմատիկ եւ ժամանակագրական սկզբունքով: Նրեմա կառուցումից շնորհիւ ընթերցողը հնարաւորութիւն ունի հետեւելու Զօպանեանի կեննքի ու ստեղծագործութեան ողջ ընթացքին:

Այս մեծագործութիւնը Զօպանեանի գործի գիտական արժեքաւորման հետ միաժամանակ ներկայացնում է նրա կեննակէտը: Գրականագէտն ունի Արշակ Զօպանեանի մշակութային-պատմական դերի իրաւեսական, ժամանակների քննադէմ վերադրումներից ազատ ընթերցումը, նրա ստեղծագործութիւնն ու գործունէութիւնը պատմական մտնցմամբ արժեքաւորելու մեկնակէտ: Իսկ Զօպանեանի վաստակի ու իշխանակի հանդէպ երկրորդական ու պատկաւանքի զգացումը մեծագործութեան յաշտողականութեան էթիկական նախարկան է եղել:

Հետեւելով իր հեղինակին՝ մտքի կրթման նախալարմանը-ներքի միջնէ մնալու արարումները, միջնէ նրա մաքաւումներով լեցուն, քրցալար կեննքի վախճանը, Դալլաքեանը նրա իմանկարն ստեղծում է ժամանակի գրական - հասարակական կեննքի, իսկ մի շարք հանգոյցներում, կարելի է աւելի է ասել՝ միջազգային կարեւորագոյն իրադարձութիւնների համապատկերում:

Գրականութիւն, մանուկ, լուսատրութիւն, թատրոն, հասարակական-քաղաքական գործունէութիւն - անհ Զօպանեանի գործունէութեան ասպարեզների ոչ լրի թուարկումը: Այս ընդգրկումներով էր պայմանաւորում են աշխատութեան ծաւալը եւ կառուցումները:

Զօպանեանի ուսումնաւորութեան շրջանին՝ 80-ական թուականների ազատագրական շարժման վերելքի տարիներին են նուիրում գրքի առաջին գլուխները: Հետազօտողի լայն տեսարաւոր, գիտական մեթոդաբանութիւնը հնարաւորութիւն են տուել տեսնել անցեալի ու ներկայի երեւոյթների պատճառահետեւանքային կապերը, յետամտու լինել պատմական ճշդմարտութեանը: Նա փաստելը չի կատարում ըստ իր կանխադրոյթների, վերջիններս է կատարում ըստ փաստերի:

Զօպանեանի «գրական սկզբնաւորութեան» շրջանի քերթումները («Արշակոյի մայնքը») մեկնում են իրեն ինքնորոշման արտայայտութիւններ: Երիտասարդ քաննաւորելը պաննացնում է բնական, ազատ մտաւուն, անաւարտ հոգիներին: Այս, շրջանը, ինչպէս իրականութեան մեկնումը, արտուտում ինքնորոշման շրջան էր, իսկ հասարակական մարզում՝ «ազգային գոյութեան մը հիմունքը հաստատելու»:

Ա. Զօպանեանի գրական - հասարակական հայեացքները, հասկանում է Դալլաքեանը, ձեւաւորուել են 80-ականների հզօր ջոկատի արտեստագէտ-գործիչների՝ Բաշալեանի, Արիսարեանի, Տեմիրճիպաշեանի, Կամարականի, Օտեանի, Զօհրապի եւ ուրիշների ազդեցութեամբ, ժամանակի ֆրանսիական, մասամբ՝ ռուս գրականութիւնների բարեբար ներգործութեամբ: Դա այն տարիներն էին, երբ գրականութիւնը սեննակներից դուրս եկաւ Զօպանեանի ասած, «փողոցները, դաշտերը, անտառները, լեռները»:

Արեւմտահայ 80-ականների գեղագիտական հայեացքների շարժումը ներկայացում է փիլապաշտութիւն հարացոյցով: Հետազօտողը բացայայտում է այն աւարկալական ու անձնական նախարկանքները, որոնցով պայմանաւորում էր իրաւաշտական ուղղութեան հաստատումն ու յարաբանակը 80-ական թուականներին:

Ինչ որ ամենից անելի է բնորոշ հետազօտողին՝ մանրակրկիտ հանձնարարելու մտնցումն է՝ Նաակնուել հետեւում է փաստերի տրամաբանութեանը, Զօպանեանի գեղագիտական-փիլիսոփայական հայեացքների բնա-

շրջութեանը, գրական ու կեննական ճանապարհի վայրիկեւումներին՝ տալով սոցիոլոգիական ու մշակութային-պատմական ճշմարտ ու աւուղ վերլուծութեան մոտեցում:

Մեծագործութեան (ինչպէս որ Զօպանեանի կեննքին) վառ էջերը վերաբերում են «Ամառիտ» հանդէպի շրջանին: Դա մի դառականակի ձեռնարկում էր, որի նպատակը «հայ ցեղին զօրացման ու զարգացման գործում անհրաժեշտ էր գործադանհատել: «Ամառիտը» տարիներ ի վեր եղաւ այն մայրական գիրկը, որտեղ սնունդ ու զօրացել է արեւմտահայ, ապա եւ սփիւքահայ գրողների մի քանի սերունդ (Վարդապետի միջնէ Վահանը): Հանդէսում պարբերաբար տպագրուել ու գնահատուել են տպետաւալ երիտասարդ գրականութեան դէմքերը (Չարենցից միջնէ Ժիրապէս), թարգմանաբար ներկայացուել համաշխարհային գրականութեան մեծերը:

Ամենար է յիմանալով Դալլաքեանի այս գնահատականին. «Եթէ Արշակ Զօպանեանն այլեւ ոչինչ կատարած չլիներ, միայն «Ամառիտ» հանդէպը բաւական պիտի լինէր որպէս մնալուն յուշարձան մեր մշակոյթի բազմապատկար գործին»:

Քաղաքական բարդ ու հակաական իրադրութեան մէջ Զօպանեանը դասուել «այն կազդուրացուցիչ ուղղութիւնը», որը հայ ժողովրդի պատմական քալարը շարկարում էր տեսնում ազատ, դեմոկրատական, վերափոխման Ռուսաստանին: Ուստի Բայց ամեն ինչից աւաջ նա փարեց հայ ժողովրդի մարտնչու չոր չորին, դիմադրողական ոգուն, եղաւ նրա գոյապայքարի մարտիկն եւ հայ ժողովրդի զելիաւոր արժանիքը համարեց ոչ այլ ինչ, քան քաղաքակրթութեան «տարր մը» լինելը: Աշխարհին եւ արքունիքներին նա պարզեց իր այն մտաւորականի հիմնական ապագայները, որ «Մեք բարդուել ուրիշ բան, լա-

(Շար.ը էջ 15)

ՆԱՅԱԾ ԹԷ ՈՐՎ ԿՈՒՐԱՆԱՅ

Գրեց ՏՈՒՔԹ. ՆՈՒՊԱՐԱՊ ԳԵՐԳԵՐԵԱՆ

Հայերս ուրացումը ատող ժողովուրդ ենք։ Թերեւս քրիստոնէութիւնն է այդ ատեղութիւն մեզի տրուածը, թերեւս ալ բնածին արդարաբարութիւնը մեզ մըր՝ զան է ամէն տեսակ ուրացողները զատապարտեղութիւնը։ Իբրեւ քրիստոնեայ ժողովուրդ, դժուար չէ առաջին կարեւորութիւնը հաստատելը. իբրեւ արդարաբար ժողովուրդ, երկրորդը կարեւորութիւնն ալ կը հաստատուի։

Հիմնական զանազանութիւն մը կատարենք անմիջապէս. ուրացումները բազմատեսակ են. ուրացողներուն զորդապատճառներն ալ իրարմէ կը տարբերին։ Այսուհանդերձ, երկու ակնկերեւ ուրացումներ ուշադրութիւն կը դրուեն. կրօնականն ու ազգայինը։

Քրիստոնէութեան պատմութեան մէջ Յուդան կը մարմնաւորէ Ուրացումը։ Բոլորն ալ գիտենք թէ՛ ան ինչպէս ուրացաւ իր Տէրը։ Գիտենք նաեւ որ՝ ո՛չ մէկ անհատ քրիստոնէութեան հիմնադրութեան օրերուն աշխարհ ատեղի դարձած էր որքան եղաւ Յուդան, հոգ չէ կան որիչ ծանօթ անուններ եւս, որոնք հնուռ են սիրելի ըլլալէ։

Երբ ուրացումը նկատի կ'ուենանք ազգային դիտանկիւնէն, հարցը աւելի լայն տարածութիւն կը զգենու։ Ազգային պատմութեան մէջ դժբախտաբար կան ուրացումներ օր օրինակներ։ Այդ ցաւայի իրողութիւնը պէտք չէ աստիկ վիրաւորէ մեր ազգային արժանապատուութիւնը, որովհետեւ քաղաքակրթութիւնը մէջ գոյութիւն չունի մէկ ժողովուրդը, որ ուրացողներ չհաշուէ։

Այս գործեանքը պիտի չբռնադրանք ուրացողներու վրայ, անուններ չիւնլով եւ շատերու ծանօթ գործազներ պատմելով։

Հոս մեզ հետաքրքրողը մեր հողային պահանջներն են, որոնք Հայ Դատին գլխաւորագոյն մասը կը կազմեն։ Միայն Հայերս չենք որ Հայ Դատը արդար կը նկատենք. քաղաքակրթութիւն լուսամտի ժողովուրդներն ու զեկալարները բոլորն ալ համակարծիք են մեր Դատին արդարութեանը վերաբերմամբ։ Ծգէտներն ու յիշատակներն միայն տարբեր կերպով կը մտածեն։ Առաւելաբար մեզի, Հայերուս վրայ ազգային բարոյական պատմաւորութիւն կը ծանրանայ սոցիալական միտքը լուսաւորելը, ասոնք ըլլան օտարներ թէ ազգակիցներ։ Այս աշխատանքը գիւրդին չէ։ Ոմանք թիրախացարար գիւրդին կը կարծեն զայն եւ կ'են ամբարն իր մասն, իսկ ուրիշներ՝ գիտակցելով այս աշխատանքին բարգոյթիւններուն, ծուլա-

րար կը նախընտրեն հետու մնալ անկէ։

Ուրեմն, անհրաժեշտ պայմանն է նախ գիտակցումը, յետոյ՝ պատասխանատուութեան ստանձնումը եւ աշխատանքի կատարումը։

Մենք եղեռնի հարձ քանի մը տասնեակ տարիներ մենք՝ Հայերս լուս մտայինք։ Մուգի մէջ էինք։ Աւելի ուշ ցաւ եւ սիրտ անդդադարձաբար որ՝ այս ազգային մենք սուգը երկար տեւած էր։ Մեր լուսութեան տարիներուն, մեր թրջնամիները՝ թուրքերը հակազդելու կարիք չունեցան. թերեւս աւելի ճիշդ պիտի ըլլար ըսել՝ ինքնապաշտպանութեան պահանջ չտեսան։ Վերջին տարիներուն, մեր թրջնամիներուն, սակայն, երբ այնքանաբար Հայերս՝ իրենց ազգային քաղաքական կացութեան կ'ընդհանրանային մակերպութիւններուն եւ իրենց գիւրդը իսկ կամ իսկապէս կերպով քաղաքականացնող այլ մարմիններուն միջոցով, աւելի յստակ ու մեկնի կերպով շեշտը դրին Հայ Դատին եւ այլ Հայ ազգային իրաւունքներուն անժամանցելիութեան ու արդարութեան հիմունքներուն վրայ, յեղափոխեցին բախեցան նորաստեղծ ուրացումը մը։ Թուրքերն էր անոր պարտքը որոնք իսկ Հայկական ցեղասպանութիւնը։

Այս ուրացումը աստիկ ազգեց մեր վրայ. պակուցումով նայեցանք իբրեւ թէ անմենի թուրքային, որ այսօր կը մերժէր չուրջ երկու միլիոն հայերու մարտիրոսացումը։ Աւելին՝ պատմութեան նենգափոխումը չափաւանցելով՝ ան կը տարածուէր թէ՛ Հայերս պայմանած էին թուրքերը ցեղասպանութեան աստիճանաշարով։...

Թուրքիայ այս նենգափոխումը կը կիրարկուէ մինչեւ այսօր, ազգէս եւ կ'ամ շարունակ աշխարհի զեկալարներ իր ազդեցութեան ներխորդելով։

Այս արիւթիւ Հայերս ուրացումը ընդգրկումը արդար ու հասկնալի նկատելով հանդերձ, կ'ուզենք յիշել մէկ հիմնական. այն թէ՛ մեր կողմէ պակուցումի, շարունակ գարմաշարունակ հարեկումի տառաջի անուելու է, քանի որ մեր ինչամիտ է ուրացողը։ Քանի որ մը առաջ, ամերիկեան պատերազմի ժամանակ պատերազմի վրայ երեցան գրող մը, որ վերջերս հեղինակած էր քաղաքակրթութիւնը, ապա ցուցանելու համար որ՝ Հրէական ցեղասպանութիւնը, որ մերինն էր ետեղի ունեցած է եւ որ գոհ դարձած ժողովուրդի վեց միլիոններ նահատակուելու պատճառ եղած, տեղի չէր ունեցած։ Ա՜նք մեզի նման ժամօրինակ ուրացում մը եւս։ Անշուշտ մենք չենք կրնար փառել թէ՛ Հրէաները լման

վեց միլիոն հողի կորսնցումը են, բայց չենք ալ կրնար հաւատալ վերոյիշեալ հեղինակին յայտարարածին թէ՛ ընդամենը քանի մը հարաւ հրեաներ միայն խողովորած էին նայեկներու ի գործ դրած ցեղասպանութեան իբրեւ հետեւ։...

Կրնաք մտած ըլլալ որ՝ հրեաները՝ զորս կը սիրէր կամ ոչ՝ այդ է հարցը՝ ինչպէս միշտ, այս անգամ եւս ժամանակ պիտի չկորսնցնեն, այդ հեղինակին գրածները հերքելու համար։

Հայերս հերքումը սիրով ժողովուրդ չենք։

Տարօրինակ յանձնապատասխան մը ունիք. մենք մեզի եւ մեր չուրջներուն կ'ըսենք թէ՛ չուն մըն է հայերէ՛ն, թող հաշէ։

Ինչ քանի վերագրելու է մեր այս մտայնութիւնը. անհողութեան, ծուլութեան, աշխատանքի մեթոտ չունենալուն թէ ազգային նախաձեռնարկներութեան անբաւարարութեան։ Թող ոչ ոք ինքզինք վիրաւորուած զգայ, մենք հարցումներ ուղղեցինք միայն։

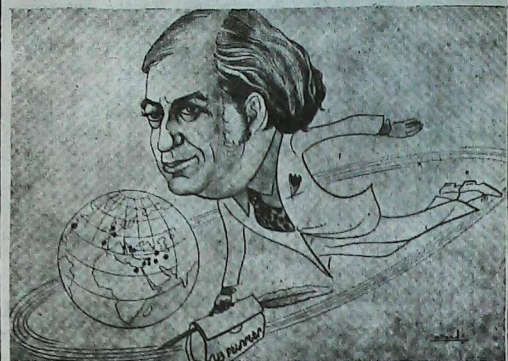
Տարուանկելով մեր պրպրատումները, հարցենք նաեւ թէ՛ ձեզմէ ո՞վ չէ հանդիպած գտնէ մէկ հայու, որ ուրանայ Հայ Դատը, էթնի ինչպէս է չուրջար Մենք եղեռնը, որովհետեւ մեր կ'արեքքով՝ Մենք եղեռնը չուրանալով հանդերձ Հայ Դատը ուրանալով ազգային գիտակցութիւն չ'ենթադրելով։

Եթէ կը յամենաք պատասխանելու, կը կ'անհերքէ՝ ոչ ոք։ Այդպիսիները համար, մենք հողային պահանջներ ունենալով չենք այլեւս. պէտք է գոհանաք աւելի համեստ կարեկներու գոհացումով։

Խաղիւքար Ապուրկան Կուսակցութեան համար, Հայ Դատը առաջին հերթին մեր բռնապետութեան հեղուրու կը վերաբերի. եւ մեր Դատը լուսած կրնանք սեպել այն օրը միայն, երբ Հայապատկան յափշտակուած հողերը ամբողջութեամբ վերադարձուին մեզի։

Մենք եղեռնի եօթնամասնութիւններով տարիկցի փաղաքային, մեր այս խորհրդածութիւնները թող չուրանաք եղբայրներու թէ՛ անուրացողներու ուրացումի եւ ուրացողներու մասին արտաքայտուելով մեզ չատ առաջ չի տանի, որովհետեւ մէկ տեսակ ուրացում մէկ տեսակ ուրացող չկան. անոնք բազմաթիւ են. անոնք առաւել կամ նուազ ծանրակշիւ են, աւելի կամ պակաս մտահոգի ու փառնաւոր, նայած թէ՛ ո՞վ, ինչու եւ ինչպէս կ'ուրանայ։

ԱՆՄՈՒԱՆԱԼԻ ՈՒ ԹԱՆԿԱԳԻՆ «ՀԱՅՈՒ ԲԵԿՈՐ»

Երեւանի Գրողների Միութեան Տունը տեղի ունեցաւ յուրի երեկոյթ մը, նուիրուած Վահրամ Մալեանի։ Յուրի Երեկոյթին, զոր կը վարէր Հայաստանի Գրողներու Միութեան վարչութեան նախագահ Վահրամ Մալեանի մասին արտահայտելու անոր գրչակից ընկերները, մտաւորականներ, հնչեցին անոր բանաստեղծութիւնները, կտորներ արձակ գործեր, Վ. Մալեանի բնութագրեց Մալեանի իբրեւ մարդ մը՝ որ իր նկարագրով, ուրբ հիմունքով ամէն ոք կրնար հմայել առաջին իսկ ծանօթութեամբ։ Այդ թափառող հրումբ, թափանցելով գրուածքներուն մէջ, յատուկ գրաւչութիւն կը կուտայ անոնց։ Գեղամ Սեւան չեղտեց այն անփոխարինելի տեղի, որ Մալեանի գիրքերը՝ «Յայտնիքներ», «Մայրցամաք», «Մայրցամաքի հողեր», «Մայրցամաքի հողեր» կը գրանեն միմեկին հայ արդի գրականութեան մէջ։ Միւր Կապուտիկան պատմող ողբացալ գրողին հետ ունեցած իր հանդիպումներուն լուսած կը իր խօսքը վերջացուց քանաստեղծութեամբ, զոր գրած էր անոր մահուան տարեկին։

Հեռագիրը գրածն՝ Ամբիրիկայից յամկարծ, Միլիցիոն Լիպարովն էր Տունը Բն Որ, իմ անդարտութեամբ եղբայր, զուրկ որոնք համար, Այդ ո՞ր վիշտակցի, Հայտնիքներ։...

Լիպարովն մէջ Մալեան տարիներ է վեր կ'արէր Գ. Կրպակներուն Հիմնարկութեան հայկական բաժնի պատասխանատուութիւնը, զրգարալ Հայերէնք եւ Հայկական բոլոր գաղութներու հետ։

Վարդգէս Համազասկան, երկար տարիներ վարած ըլլալով Սփիւրեանցիութեան Հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի նախագահի պաշտօնը, գործնական հանդիպումներ ունեցած է Վահրամ Մալեանի հետ։ Ան պատմեց, թէ Վահրամ Մալեան ինչ հմտութեամբ, ազգին ու անձնուրիշ նուիրումով կատարած է իր աշխատանքը եւ իրագործած Հայրենաստեղծութեան թափառող գործեր։ Լեւոն Հախիբեկովն, որ չէր սիրեր իր չորսնեւորի Գ. Մալեանի իր յոյժը դնել։ Անոր խառնուածքը նուրբան չիտակ էր, մուր, թափանցելով գրուածքներուն մէջ, յատուկ գրաւչութիւն կը կուտայ անոնց։ Գեղամ Սեւան չեղտեց այն անփոխարինելի տեղի, որ Մալեանի գիրքերը՝ «Յայտնիքներ», «Մայրցամաք», «Մայրցամաքի հողեր» կը գրանեն միմեկին հայ արդի գրականութեան մէջ։ Միւր Կապուտիկան պատմող ողբացալ գրողին հետ ունեցած իր հանդիպումներուն լուսած կը իր խօսքը վերջացուց քանաստեղծութեամբ, զոր գրած էր անոր մահուան տարեկին։

Մարի Պահուստեան, որ այսօր կը գրաւէ արեւմտահայ խօսքի ուրբ արտաբերումով, ունիւղիւրներ յուրեց Մալեանի գրուածքներին քաղաքական իր կ'ընելով։ Այսու Գասպարեան կարգալ գորգէտի երկերէն անուում երկու գրուածք թեթեւ ու անկաշխարհ, ի յայտ բերելով հեղինակին անբաժան հիմունքը։ Համարածու Մահական դարձալ հանդէս եկա իբրեւ ծաղիկ անոր արտաստեղծ, իսկ կ'ամ Տէր-Պետրոսեան ներկաները համակից արտաստեղծութեան ազգու հնչեղանկով։ Երեկոյթի յուրեցալ տրամադրութեան հետ ներդաշնակ էին Մարիտա Բաղայանի եւ Վահրամ Թաթևեանի երգերը՝ իրենց իրենց իսկ ընկերակցութեամբ։

Երեկոյթի արժանի աւարտը եղաւ Լուսինէ Զաքարեանի երգեցողութեամբ, որուն հանդէպ խոր անմալքանք կը տաւ Վահրամ Մալեան։

ԼԵՆԻՆԱԿԱՆ

ԺՊԵՏԸ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԼԵԶՈՒ Է

(«ՌՈՒՄԲԻ ՊԱՅԹԻՒՆԸ ՓՈԽԱՐԻՆԵՆՔ ԾԻԾԱՂԻ

ՊԱՅԹԻՒՆՈՎ»)

Երկու ամիսներ առաջ Հայաստանի «Ոգնի» երգիծա-
բերքի խմբագիր՝ քանա-
տեղ Սրապիյա Սրապեան
Լուս Աճառլու կը գտնուէր սո-
վետ իր պաշտօնակիցներէն
կազմուած պատուիրակու-
րեան մը հետ: Հայաստան
վերադարձին, Սրապեան կը
պատասխանէ: «Դրական
Թերթ» ի քրթակիցին կողմէ ի-
րեն եղած հետեւեալ հարցում-
ներուն: Ի՞նչ նպատակով էր
այցելուիլը եւ ի՞նչ համդի-
պումներ եղան այնտեղի:
Ստորեւ՝ պատասխանը:

ԱՐԱՄԱՅԻ ՍՐԱՊԵԱՆ

—Ես ԱՄՆ մեկնեցի սովե-
տական մի խումբ երգիծա-
բանների պատուիրակութեան
մէջ, որի կազմում էին «Կրո-
կոդիչի» գլխավոր խմբագիր
Ա. Պեանովը, գլխավոր նկա-
րիչ Վ. Մուշալովը, միջազգա-
յին յարաբերութիւնների
բաժնի աշխատակից Ա. Բեն-
ետիւրը, «Պրաւդա» թերթի ֆե-
լիքտոնիստ Վ. Պրոխորովը:
Առաջին անգամ էր ԱՄՆ այ-
ցելու սովետական երգիծա-
բանների պատուիրակութիւն:
Հումորի միջազգային կոնգ-
րէսին մասնակցելուց յետոյ
մենք հանդիպումներ եւ բա-
նավէճեր ունեցանք Ուա-
շինգթոնում, Լոս Անճելիսում,
Ֆիլադելֆիայում, Պիտս-
բուրգում, Արիզոնայի եւ Փե-
նսիլի նահանգներում (Ֆե-
նիքս, Թեպչ, Նեյսիլ) եւ այլ
տեղեր, եղանք թատկոյների
ցուցադրական գերակում,
ինչպէս նաեւ՝ Գայիֆորնիայի
նահանգի Աւանայում թաղաքի
«Տիգնէյլստ» հանրայայտ
գրասարկում, ուր գարմանա-
հրաշատրակցիները պատ-
կերում են ամերիկեան յայտ-
նի կինոռեժիսոր Տիգնէյլի
կերպարները: Մի խօսքով,
սպաւորութիւնները շատ են
եւ Հնարաբեր: Անցեալ տարի
եղալ «Գայիֆորն», Շուտա-
յում, Նորվիկիայում, Պի-
ժիայում, Դանիայում, Հո-
լանդիայում եւ զեւ Հնացե-
րած զրի առնել տպաւորու-
թիւններս, Ամերիկայի Ձիւնա-
տան եւ Մ. Նահանգներ:
Այնպէս որ, ժամանակ է
պէտք, ի մի բերելու տպաւո-
րութիւններս: Նախ՝ Ամերի-
կացիները վաղ գիտեն, կամ
համարեա չգիտեն մեզ: Նը-
րանցից շատերը մեզ անեղծ-
օրէն համարում են խաղաղու-
թեան ... հակառակորդներ:
Նաեւ չիմանալու է ծնունդ
ատուութիւնը: Ուստի անչափ
կարեւոր են փոխադարձ ճան-
գիպումները: Նախատեսուած
է ամերիկեան երգիծաբանե-
րի պատասխան այց մեր երկիր
(այդ թւում՝ Երեւան): Ինչ
մտով է Միացեալ Բահանգնե-
րում կայացած Հումորի
կոնգրէսին, ապա նրա աշխա-
տանքներին մասնակցում էին

են»...:
Սովետական պատուիրա-
կութեան հետ կայացած մի
շարք մամուլի ասուլիսներում
ամերիկեան լրագրողները,
երգիծաբաններն ու ուսանող-
ները (մենք ելոյթ ունեցանք
հինգ խոշոր համալսարաննե-
րում) նմանօրինակ «ոչ բարե-
կամական» հարցեր շատ էին
տալիս, ասեմք՝ «Ինչո՞ւ քա-
ղաքական դործիչները մասին
անեկտոններ ու ծաղրանկար-
ներ չէք տպագրում», «Ինչո՞ւ
սեքսուալ անեկտոններ չէք
տպագրում»: «Ինչո՞ւ չէք տը-
պագրում հակասովետական
գրողներին», «Ինչպէ՞ս է պա-
տահել, որ ուսանական պատ-
ւիրակութեան մէջ հայ կայ»,
«Ինչո՞ւ հայկական ռատիոյի
անեկտոնները չէք տպադ-
րում», «Ոգնի»-ն ուսանելո՞ւ
է», եւ այլն:
Վերջին չիմացութիւնը թե-
րեւ նրանց է, որ ամերիկե-
ան բոլոր քաղաքներում
«Կրոկոդիչի» ասուցում է «Ու-
նի» ոչ (!): Մեզ ցույց տուե-
ցին հակասովետական անեկ-
տոնների յատուկ զբօսը,
նաեւ՝ Հայկական ռատիոյի
պատասխանները: Իսկ հա-
ցեր բազմազան էինք Ան-
շուշ, հնարաւոր չէր (եւ պետ-
է չէր) բոլոր հարցերին լըը-
օրէն պատասխանել: Ամերի-
կացի լրագրողները եւ ուն-
կեցիները զնահատում են
սրամիտ պատասխանները,
ուստի որոշ հարցերի պատա-
խանում էինք կատակով
(«Ի՞նչ սեւ հումոր սիրո՞ւմ
էք», «Ո՛չ, մենք սեւ խաւար
ենք սիրում»: «Ձեր երկրում
հերթեր կան», «Այո, մեր ...
զբօսը համար»: «Ինչո՞ւ ձեր
երկրում հումորաւորախախ-
նները բացայայտ են գոր-
ծում» — «Իսկ դա ձեզ ինչո՞ւ է
անձամբ մտահոգում» հա-
յը: Պէտք է սաել, որ մեր
երկրում տեղի ունեցող վերա-
կաւոյցման ու հրապարակա-
յութեան ներկայ խոշոր տե-
ղաբերութիւնը ինչ — որ տեղ
ւնեղն են գցել» նրանց, ուստի
երբեմն ասում էին, «Էլ ձեզ
ինչ քննադատեց, երբ ինչ-
նէրդ էք ձեզ քննադատում»: Ամերիկացիները սիրում են
բանաւոր եւ գրաւոր քննադ-
տի իրենց (նոյնիսկ՝ պրօպ-
տեղներին), բայց երբեմն
այդ քննադատութիւնների
մէջ զգացում է թաքնուած...
զովք: Օրինակ, ասում էին՝
«Հնարաւորական տրանսպոր-
տը ամերիկայում թանկ է,
ուստի ամէն մարդ սփական
աւտոմոբիլայ ունի», կամ՝
«Կինոթատրոնները Ամերի-
կայում թանկ են, ուստի ամէն
մարդ տեսաձայնիտաֆոն ու-
նի» եւ այլն: Նրանց սիրած
կատակներին է ժրանկլինի ա-
սածը: «Ամուսնութիւնից ա-
ռաջ բաց արա երկու աչքերդ,

ՀԱՅԵՐԷՆ ՏՊԱԳԻՐ ԱՅԲՈՒԲԵՆԸ

(Ծար. 18-րդ էջին)

Հայերէն Տառերուն Անունները				
Ասայր	Բբբբ	Գգգգ	Դդդդ	Եեեե
Ձզզզ	էէէէ	Ըըըը	Թթթթ	Ժժժժ
զա	է	ըթ	թօ	ժէ
Իիիի	Լլլլ	Խխխ	Ծծծծ	Կկկկ
իիի	լլլ	խէ	ծա	կէն
Հհհհ	Ձձձձ	Ղղղղ	ՃՃՃՃ	Մմմմ
հօ	ձա	ղատ	ճէ	մէն
Յյյյ	Նննն	Շշշշ	Ոոոո	Չչչչ
հի	նու	շա	վօ	չա
Պպպ	Ջջջջ	Ռռռռ	Սսսս	Վվվվ
պէ	ջէ	ռա	սէ	վէն
Տտտ	Րրրր	Յյյյ	Իւււ	Փփփփ
տիւն	րէ	յօ	հիւն	փիւր
Քքքք	Եւււ	Օօօօ	Ֆֆֆֆ	
քէ	եւ	օ	ֆէ	

տնայախի «Ժամբողջութիւն
դէպի սուրբ երկիր» ծանօթ
գիրքին մէջ, որ հրատարակ-
ւած է Գերմանիոյ Մայնց քա-
ղաքին մէջ, 500 տարի առաջ՝
գրատպութեան հիմնադիր
Եոհան Կրիֆթնայէրի տպարա-
նը:
Երեւանի Համալսարանի
դասախօս Ռաֆայէլ Իշխան-
եան հետեւեալ ձեւով կը մեկ-
նաբանէ այդ արժէքաւոր գիւ-
տը...
«Սովետական գիտնական-
ներին լաւ յայտնի էր, որ բրի-
տանական բանգարանում
պահուում են Պրոյտնեպալի
գրքի գերմաներէն, լատինե-
րէն եւ հոլանտերէն հրատա-
րակութիւններ: Քայլ մաս-
նագէտի մտքով ընդ անցնու-
թէ դրանցից մէկում կայ հա-
յերէն տպագիր այբուբենի ա-
ղիւսակ: Աշխարհի բանգա-
րաններում են հազարաւոր
իմկունարուկանք շայտէս են
կրելու մինչեւ 15րդ դարի
վերջը հրատարակուած գրե-
րը, եւ դրանցից որեւէ մէ-
կումն այնքան էլ հեշտ չէր
յայտնաբերել հայերէն գրե-

րը: Օգնեց երիւանիկ պատա-
հակամութիւնը. Արգարեանը
Պրոյտնեպալի գրքում տեղ
գտած այբուբենին վրայ ու-
շադրութիւն դարձրեց այն
պատճառով, որ դա պարզա-
պէս բերուած էր որպէս փայ-
տագրութեան հմանքին տեխ-
նիկայի յաջող օրինակ լեզու-
գրատգի գրագէտ Լիւդմիլա
Կիսիլնովայի «Արեւմտաեւ-
րոպական գիրքը 14-15-րդ
դարերում» աշխատութեան
մէջ: Դրանից յետոյ գերմա-
նացի հեղինակի գրքի ուսում-
նասիրութեան շնորհիւ հեճ
Արգարեանը հայագիտութեան
համար նշանակալից յայտնա-
գործութիւնն արեց: Այսօր
Պրոյտնեպալի գիրքը ամե-
նախնի տպագիր աշխատու-
թիւնն է, որտեղ կան հայերէն
տառեր: Բացի դրանից այդ
իմկունարուկանք րոպանդա-
կումներում են հազարաւոր
թիւներում այն դարաշրջանի
հայերի ապին: Մեմֆ կարող
ենք համարակարգել ասել, որ
առաջին ազգային տպագիր
այբուբենը 500ամեայ վաղե-
մութիւն ունի»:

ամուսնութիւնից յետոյ մէկը
փակիր...»
ԳՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹ
(*) Մ. Ն. Հոս տեղին է հարց
տալ — եթէ «Բրոքհուս» ուս-
ական միջազգային երգիծա-
բերքը կարելի է ստանալ

Միացեալ Նահանգներում մէջ,
իմչո՞ւ, այդ պարագային,
անկարելի է ձեռք ձգել «Ու-
նի»-ն, որմէ գրկուած են նոյն-
իսկ հայկական բերքերու
խմբագրատուները:

(Յապատմներով)

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԶԵԼԵՊԵԱՆԻ
«ԶՕՐԱՎԱՐ ԱՆԴՐԱՆԻԿ
ԵՒ ՀԱՅ ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԾԱՐԺՈՒՄԸ»
Խորագրեալ կողողական աշխատասիրութեան
(764 էջ, 100է անկի նկարներ, մատենագիտութիւն՝
270 աղբիւրներով)
ՄՍԱՆԱՌԱՀԱՐԱՐ ԴԻՄԵԼ ԶԵՂԻՆԱԿԻՆ
ANTRANIG CHALABIAN
17264 Melrose
Southfield, Michigan 48075
U.S.A.

Deportivas

Armenio sigue
"de compras"

Deportivo Armenio continúa siendo noticia, pues a las adquisiciones anteriores, de las que informamos oportunamente, se suman ahora la de Sergio Bufarini (ex-jugador de Independiente y Temperley), Daniel Francovic y Carlos Maldonado. Estos dos últimos, ambos de nacionalidad uruguaya, pertenecían al Deportivo Táchira, de Venezuela, entidad que los cedió en préstamo por un año y con opción.

Con estas incorporaciones queda ratificado lo expresado días atrás por el señor Nishan Devecyan en el sentido de que se buscaría un arquero y un volante armador. Ahora ya se han conseguido y de muy buena calidad, puesto que, sin duda, tanto Francovic -autor del increíble gol desde su valla en el match que su equipo jugara contra Independiente, por la Copa Libertadores de América-, como Maldonado y Bufarini, son elementos de excelente nivel.

En otro orden de cosas, di-

gamos que el plantel profesional se prepara intensamente, con miras a su intervención en el próximo Campeonato de Primera División. Por ese motivo Armenio disputó, en el transcurso de la semana pasada, una serie de encuentros amistosos en los cuales mantiene su condición de invicto.

Luego de su empate inicial ante Argentinos Juniors, enfrentó a Ferrocarril Oeste el 8 de agosto, en Caballito, venciendo por 2 a 1, con goles de Oviedo y Jodor. Posteriormente, el miércoles 12, se midió en la cancha auxiliar de Velez Sarsfield contra el conjunto local, igualando sin tantos.

Asimismo, también participará en un torneo cuadrangular que se llevará a cabo entre el 21 y el 23 del corriente, junto a Boca Juniors, Bánfield y Velez Sarsfield, entidad organizadora y en cuyo estadio se desarrollará dicho certamen.

Daniel R. Der Avedissian

Publicidad:

• Para la Promoción y Publicidad de avisos en SARDARABAD -idiomas armenio, castellano, portugués e inglés-, reserve su espacio telefónicamente al 771-2520. de lunes a viernes entre las 9 y 19 horas. solicitando la presencia de nuestra promotora, señora Lilian de Balayan.

La Administración

América
Av. Córdoba 4737 - Tel.: 772-8539/8654

EMPRESA AUTORIZADA
CON CARGO A: PAMI

Jubilados - Pensionados - Bancarios

Dra. SIRUHI BELORIAN

Dra. AMARILIS PIRANIAN de KULLAHIAN
ABOGADASUruguay 750, 9° "D"
Capital FederalT.E.: 45-6213
15 a 19,30 Hs.**TERKA**

S.A.C.I.F.I.y.A.
Fábrica de tejidos

Fábrica:

Sarandí 2899. San Justo, Bs. As. T.E.: 651-1651/0634

Administración y ventas:

Moreno 1235. Cap. T.E.: 37-3829/37-6102

COCINA ARMENIA**Empanadas
deliciosas****INGREDIENTES:**

1/2 kg. de harina,
3 ctas. de polvo de hornear,
3 cdas. de azúcar,
5 cdas. de leche,
250 grs. de manteca,
1 cta. de sal,
5 yemas.

PREPARACION:

Cernir la harina, polvo de hornear, sal y azúcar; formar

una corona con los ingredientes citados; colocar en el centro la manteca, yemas y leche; unir hasta formar una masa ni dura ni blanda.

Dividir la masa en porciones y hacer bollitos. Estirarlos y rellenarlos.

RELLENO:

8 cdas. de cebolla picada,
8 cdas. de queso rallado,
5 cdas. de ají morrones ro-

jos, picados,
3 cdas. de ají picado,
6 huevos duros, picados,
sal y pimienta a gusto.

Una vez estiradas las tapas de las empanadas, colocar una cucharada de relleno, que estará bien mezclado y condimentado. Cerrarlas y pintarlas con huevo. Cocinar a horno moderado.

Razmouhi Khurlopian

Kaleen Esperian...

turaliza y él es lo más importante en su vida.

Kaleen Esperian, riquísima en experiencias, queda mucho por preguntarle todavía. Trataremos de lograr que nos regale algo más de su preciado tiempo, porque ahora debe ir al ensayo con el equipo que integra con Leone Mogiera, director de la orquesta, Nuccia Focile (Mussetta) y Jeff Mett, barítono (Shaunard) y quienes actúan por primera vez en el Colón. A su lado, un gigante.

Para los melómanos ésta es una ocasión excepcional; si pueden gozarla personalmente será una fiesta donde un cantante mediterráneo y una Mimí armenio-americana, estamos seguros harán vibrar al ansioso público.

Hubo muchas Mimís, habrá muchas más; pero para nosotros ésta será diferente, nos llegará más.

Felices, nos despedimos y le deseamos lo que se desea a un artista: éxito en la Argentina, que ya lo tiene en otros países, pero también un poco más porque Kaleen es un poquito nuestra. ¿O no?

Jazmin M. Haroutinian de Huttner

Confitería "Armenia"**PRODUCTOS ORIENTALES**

T.E.: 71-4571 Scalabrini Ortiz (ex Canning) 1317

**EL PROFESIONAL LOS RECETA
BARTAMIAN LOS DISEÑA
SU HIJO LOS PREFIERE
LINEA PIE/RECTOR
DE ORTOPEdia
BARTAMIAN**

Calzado Correctivo

Calzado Deportivo

PLANTILLAS
CORRECTIVASOrtopedia Bartamian
también las pone
a sus pies**ARTICULOS DE ORTOPEdia EN GENERAL**

Descuentos desde el **30%** a Obras Sociales.
Consulte con su Obra Social sobre otros beneficios.

Bartamian
ORTOPEdia

Av. Belgrano 1699 Tel. 45-5213 Bs. As.
Av. 7 N° 1134 Tel. 3-4935 La Plata

Periódico Armenio
"SARDARABAD"
de la
ASOCIACION CULTURAL
TEKEYAN

Redacción y Administración
Cnel. Niceto Vega 4779
1414 - CAPITAL FEDERAL
T.E.: 771-2520
Horario de atención: Lun. a Vier.
de 10.00 a 19.00 hs.

Registro Nac. de la
Propiedad Intelectual
278.315
Director
MIHRAN SARAFIAN
Corresponsalia, receptoría de
avisos y suscripciones en
BRASIL
Sr. Hrair Chahinian
Av. Coxingui 191 Ap. 84
Cep. 00579 - San Pablo
T.E.: 813-6731

URUGUAY
Dr. Pedro Tanielian
Benito Blanco 675 Ap. 201
T.E.: 70-3114 Montevideo